

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΤΡΙΤΗ 4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2012
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ:ΕΞΙ (6)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης

ΟΝΕΙΡΟ ΣΤΟ ΚΥΜΑ

(απόσπασμα)

Μίαν ημέραν, δέν ἤξεύρω πῶς, ἐνῶ ἐμέτρουν καθὼς ἐσυνήθιζα τὰς αἰγὰς μου (ἦσαν ὅλαι πενηνταεξ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον· ἄλλοτε ἀνεβοκατέβαιναν ὁ ἀριθμὸς των μεταξύ ἐξήντα καὶ σαρανταπέντε), ἡ Μοσχούλα, ἡ εὐνοουμένη μου κατσίκα, εἶχε μείνει ὀπίσω, καὶ δέν εὐρέθη εἰς τὸ μέτρομα. Τὰς εὕρισκα ὅλας 55. Ἐάν ἔλειπεν ἄλλη κατσίκα, δέν θά παρετήρουν ἀμέσως τὴν ταυτότητα, ἀλλὰ μόνον τὴν μονάδα πού ἔλειπεν· ἀλλ' ἡ ἀπουσία τῆς Μοσχούλας ἦτον ἐπαισθητή¹. Ἐτρόμαξα. Τάχα ὁ ἀετός μου τὴν ἐπῆρε;

Εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, τὰ κάπως χαμηλότερα, οἱ ἀετοὶ δέν κατεδέχοντο νὰ μᾶς ἐπισκέπτονται συχνά. Τὸ μέγα ὄρημητήριόν των ἦτον ὑψηλά πρὸς δυσμάς, εἰς τὸ κατάλευκον πετρῶδες βουνόν, τὸ καλούμενον Ἄετοφωλιά φερωνύμως². Ἀλλὰ δέν μου ἐφαίνετο ὅπως παράδοξον ἢ ἀνήκουστον πρᾶγμα ὁ ἀετός νὰ κατῆλθεν ἐκτάκτως, τρωθεῖς³ ἀπὸ τὰ κάλλη τῆς Μοσχούλας, τῆς μικρᾶς κατσίκας μου.

Ἐφώναζα ὡς τρελός:

– Μοσχούλα! ... ποῦ εἶν' ἡ Μοσχούλα;

Οὔτε εἶχα παρατηρήσει τὴν παρουσίαν τῆς Μοσχούλας, τῆς ἀνεψιάς τοῦ κύρ Μόσχου ἐκεῖ σιμά. Αὐτὴ ἔτυχε νὰ ἔχη ἀνοικτόν τὸ παράθυρον. Ὁ τοῖχος τοῦ περιβόλου τοῦ κτήματος, καὶ ἡ οἰκία ἡ ἀκουμβῶσα ἐπάνω εἰς αὐτόν, ἀπείχον περὶ τὰ πεντακόσια βήματα ἀπὸ τὴν θέσιν ὅπου εὕρισκόμην ἐγὼ μέ τὰς αἰγὰς μου. Καθὼς ἤκουσε τὰς φωνὰς μου, ἡ παιδίσκη ἀνωρθώθη, προέκυψεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἔκραξε:

– Τί ἔχεις καὶ φωνάζεις;

Ἐγὼ δέν ἤξευρα τί νὰ εἶπω· ἐν τοσοῦτῳ ἀπήντησα:

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

– Φωνάζω ἐγὼ τὴν κατσίκά μου, τὴ Μοσχούλα!... Μὲ σένα δὲν ἔχω νὰ κάμω.

Καθὼς ἤκουσε τὴν φωνή μου, ἔκλεισε τὸ παράθυρον κ' ἔγινεν ἄφαντη.

Μίαν ἄλλην ἡμέραν μὲ εἶδε πάλιν ἀπὸ τὸ παράθυρόν της εἰς ἐκείνην τὴν ἰδίαν θέσιν. Ἦμην πλαγιασμένος εἰς ἓνα ἴσκιον, ἄφηνά τὰς αἰγὰς μου νὰ βόσκουν κ' ἐσφύριζα ἓνα ἦχον, ἐν ἄσμα τοῦ βουνοῦ αἰπολικόν⁴.

Δὲν ἤξεύρω πῶς τῆς ἦλθε νὰ μοῦ φωνάξῃ:

– Ἔτσι ὅλο τραγουδεῖς!... Δέ σ' ἄκουσα ποτέ μου νὰ παίξῃς τὸ σουραύλι!... Βοσκός καὶ νὰ μὴν ἔχῃ σουραύλι, σάν παράξενο μοῦ φαίνεται! ...

Εἶχα ἐγὼ σουραύλι (ἦτοι φλογέραν), ἀλλὰ δὲν εἶχα ἀρκετὸν θράσος ὥστε νὰ παίξω ἐν γνώσει ὅτι θὰ μὲ ἤκουεν αὐτὴ... Τὴν φορὰν ταύτην ἐφιλοτιμήθην νὰ παίξω πρὸς χάριν της, ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω πῶς τῆς ἐφάνη ἡ τέχνη μου ἢ αὐλητική. Μόνον ἤξεύρω ὅτι μοῦ ἔστειλε δι' ἀμοιβὴν ὀλίγα ξηρὰ σῦκα, κ' ἓνα τάσι⁵ γεμᾶτο πετμέξι⁶.

* * *

Μίαν ἐσπέραν, καθὼς εἶχα κατεβάσει τὰ γίδια μου κάτω εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἀνάμεσα εἰς τοὺς βράχους, ὅπου ἐσχημάτιζε χιλίους γλαφυρούς⁷ κολπίσκους καὶ ἀγκαλίτσες τὸ κῦμα, ὅπου ἄλλοῦ ἐκυρτώνοντο οἱ βράχοι εἰς προβλήτας καὶ ἄλλοῦ ἐκοιλαινόντο εἰς σπήλαια· καὶ ἀνάμεσα εἰς τοὺς τόσους ἐλιγμούς καὶ δαιδάλους τοῦ νεροῦ, τὸ ὁποῖον εἰσεχώρει μορμυρίζον⁸, χορεῦον μὲ ἀτάκτους φλοίσβους καὶ ἀφρούς, ὅμοιον μὲ το βρέφος τὸ ψελλίζον, πού ἀναπηδᾷ εἰς τὸ λῖκνόν του καὶ λαχταρεῖ νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ χορεύσῃ εἰς τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς πού τὸ ἔψαυσε – καθὼς εἶχα κατεβάσει, λέγω, τὰ γίδια μου διὰ ν' «ἀρμυρίσουν»⁹ εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπως συχνά ἐσυνήθιζα, εἶδα τὴν ἀκρογιαλιάν πού ἦτον μεγάλη χαρὰ καὶ μαγεία, καὶ τὴν «ἐλμπίστηκα»¹⁰, κ' ἐλαχτάρησα νὰ πέσω νὰ κολυμβήσω. Ἦτον τὸν Αὐγουστον μῆνα.

Ἀνέβασα τὸ κοπάδι μου ὀλίγον παραπάνω ἀπὸ τὸν βράχον, ἀνάμεσα εἰς δύο κρημνούς καὶ εἰς ἓνα μονοπάτι τὸ ὁποῖον ἐχαράσσετο ἐπάνω εἰς τὴν ράχιν. Δι' αὐτοῦ εἶχα κατέλθει, καὶ δι' αὐτοῦ ἔμελλα πάλιν νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ βουνόν τὴν νύκτα εἰς τὴν στάνην μου. Ἄφησα ἐκεῖ τὰ γίδια μου διὰ νὰ βοσκῆσουν εἰς τὰ κρύταμα καὶ τὰς ἀρμυρήθρας¹¹, ἃν καὶ δὲν ἐπεινοῦσαν πλέον. Τὰ ἐσφύριζα σιγά διὰ νὰ καθίσουν νὰ ἡσυχάσουν καὶ νὰ μὲ περιμένουν. Μὲ ἄκουσαν κ' ἐκάθισαν ἡσυχά. Ἐπτά

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ἢ ὀκτώ ἐξ αὐτῶν τράγοι ἦσαν κωδωνοφόροι καί θά ἤκουον μακρόθεν τούς κωδωνισμούς των, ἄν τυχόν ἐδείκνυον συμπτώματα ἀνησυχίας.

Ἐγύρισα ὀπίσω, κατέβην πάλιν τόν κρημνόν, κ' ἔφθασα κάτω εἰς τήν θάλασσαν. Τήν ὥραν ἐκείνην εἶχε βασιλέψει ὁ ἥλιος, καί τό φεγγάρι σχεδόν ὀλόγεμον ἤρχισε νά λάμπη χαμηλά, ὡς δύο καλαμιές ὑψηλότερα ἀπό τά βουνά τῆς ἀντικρινῆς νήσου. Ὁ βράχος ὁ δικός μου ἔτεινε πρὸς βορρᾶν, και πέραν ἀπό τόν ἄλλον κάβον πρὸς δυσμάς, ἀριστερά μου, ἔβλεπα μίαν πτυχὴν ἀπό τήν πορφύραν τοῦ ἡλίου, πού εἶχε βασιλέψει ἐκείνην τήν στιγμήν.

Ἦτον ἡ οὐρά τῆς λαμπρᾶς ἀλουργίδος¹² πού σύρεται ὀπίσω, ἢ ἦτον ὁ τάπης, πού τοῦ ἔστρωνε, καθὼς λέγουν, ἡ μάννα του, διά νά καθίση νά δειπνήση.

-
- 1.επαισθητή: έντονα αισθητή, αμέσως αντιληπτή
 - 2.φερωνύμως: «με τ' όνομα» (στη δημοτική)
 - 3.τρωθείς: πληγωμένος, γοητευμένος
 - 4.αιπολικόν: ποιμενικό
 - 5.τάσι: μεταλλικό δοχείο, πιάτο
 - 6.πετ(ι)μέξι: σταφιδόμελι
 - 7.γλαφυρούς: κομπούς, χαριτωμένους
 - 8.μορμουρίζον: μουρμουρίζοντας
 - 9.ν' «αρμυρίζουν»: να πιουν θάλασσα, να πάρουν αλάτι
 - 10.«ελιμπίστηκα»: ορέχθηκα, λαχτάρησα
 11. κρίταμα, αρμυρήθρες: φυτά που φύονται σε παραθαλάσσια εδάφη
 12. αλουργίδος: πορφύρας

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A1. Στο συγκεκριμένο έργο του Παπαδιαμάντη κυριαρχεί η αφήγηση σε πρώτο πρόσωπο, η αναπαράσταση της απλής ζωής και ο «σχεδόν φωνογραφικά πιστός διάλογος». Για το καθένα από αυτά τα γνωρίσματα, να γράψετε ένα αντίστοιχο παράδειγμα από το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 15

B1. Ο Παπαδιαμάντης, σύμφωνα με τον Κυριάκο Πλησή, «πρώτα πρώτα είναι ο συγγραφέας του ανοιχτού χώρου. Τοποθετεί τα δρώμενα μέσα σ' αυτόν τον ανοιχτό χώρο, τη φύση. [...] Ο άνθρωπος, όσο μένει μέσα στη φύση ..., μένει φυσικός, πιο νήπιος, πιο αθώος».

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

Επαληθεύεται αυτή η άποψη στο απόσπασμα που σας δόθηκε; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 20

B2.α) Να εντοπίσετε μία από τις περιγραφές της φύσης στο κείμενο του Παπαδιαμάντη και να σχολιάσετε τη λειτουργία της. (Μονάδες 10)

β) Να βρείτε δύο σχήματα λόγου που να αποδίδουν παραστατικά την ομορφιά της φύσης και να τα αναλύσετε. (Μονάδες 10)

Μονάδες 20

Γ1. Να σχολιάσετε το παρακάτω χωρίο σε ένα κείμενο 120 -140 λέξεων.

Δέν ἤξεύρω πῶς τῆς ἦλθε νά μοῦ φωνάξη:

– Ἔτσι ὄλο τραγουδεῖς!... Δέ σ' ἄκουσα ποτέ μου νά παίξης τό σουραύλι!... Βοσκός καί νά μήν ἔχη σουραύλι, σάν παράξενο μοῦ φαίνεται! ...

Εἶχα ἐγώ σουραύλι (ἦτοι φλογέραν), ἀλλά δέν εἶχα ἀρκετόν θράσος ὥστε νά παίξω ἐν γνώσει ὅτι θά μέ ἤκουεν αὐτή... Τήν φοράν ταύτην ἐφιλοτιμήθην νά παίξω πρὸς χάριν τῆς, ἀλλά δέν ἤξεύρω πῶς τῆς ἐφάνη ἡ τέχνη μου ἡ αὐλητική. Μόνον ἤξεύρω ὅτι μοῦ ἔστειλε δι' ἀμοιβήν ὀλίγα ξηρά σῦκα, κ' ἓνα τάσι γεμᾶτο πετμέζι.

Μονάδες 25

Δ1. Στα αποσπάσματα των κειμένων του Αλ. Παπαδιαμάντη και του Ζ. Παπαντωνίου που σας δίνονται, να εντοπίσετε και να σχολιάσετε τρεις (3) ομοιότητες (μονάδες 12) και δύο (2) διαφορές (μονάδες 8) ως προς το περιεχόμενο.

Μονάδες 20

ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΤΡΑΓΑΚΙ

[...] Δόξα σοι ο Θεός, τα γίδια την άλλη φορά τα μάζεψε, εκτός από ένα. Ένα τραγάκι, ένα μαύρο τραγάκι, δεν μπόρεσε να το βρει πουθενά.

Όταν το είπε του παππού, τον έπιασε μεγάλος θυμός.

«Να πας πίσω», είπε ο παππούς, «να μου βρεις το τραγάκι. Ό,τι έχω κείνο το μικρό, δεν έχω ὄλο το κοπάδι!»

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

Ο Λάμπρος την άλλη μέρα πρωί πρωί πήγε πίσω κι άρχισε ν' ανεβαίνει πάλι όλους τους γκρεμούς. Έψαξε στους θάμνους, έριξε πέτρες παντού, σφύριξε, φώναξε «τσεπ! τσεπ! τσεπ!», τίποτα. Είχε απελπιστεί.

Τη στιγμή που κίνησε να φύγει, το τραγάκι πρόβαλε από μια πράσινη τούφα. Ούτε κινήθηκε ούτε βέλαξε· μόνο τον κοίταξε.

Ήταν ξεχασμένο μέσα στο άγριο κλαρί. Μια νύχτα έζησε στο πουρνάρι και στην κουμαριά και ξέχασε και κοπάδι και βοσκή.

Ο Λάμπρος το κυνήγησε λίγο, το τσάκωσε από το πίσω πόδι με την γκλίτσα¹ του, το πήρε στον ώμο και το έφερε πίσω.

Όταν το είδε ο γερο-Θανάσης, χάρηκε, μ' όλες τις έξι χιλιάδες τα ζωντανά του.

Αφού το άρπαξε από τα μικρά του κέρατα και το έφερε στα γόνατά του, φώναξε τάχα σα θυμωμένος:

«Φέρε γρήγορα το μαχαίρι να το σφάξω». Το τραγάκι βέλαξε: «μέε...μέεεεε...» Και το χνότο του, καθώς άνοιξε το στόμα, μοσκοβόλησε από το άγριο κλαρί.

«Τι είπες;» φώναξε ο γερο-Θανάσης, σηκώνοντας το χέρι σα να κρατούσε τάχα μαχαίρι. «Να μη σε σφάξω είπες; Όχι, θα σε σφάξω, τώρα κιόλας! Στις μυρουδιές μου ξεχάστηκες, ε; Άγγιχτη κουμαριά μου 'θελες! Ας είναι, ας έχεις χάρη σήμερα. Ξέρω γω! Θα σε σφάξω στο γάμο της Αφρόδως».

Έτσι είπε και τ' απόλυσε να πάει μαζί με τ' άλλα.

Όχι, δε θα το σφάξει ούτε στο γάμο της Αφρόδως. Ας είναι άταχτο· ξέρει όμως να κυνηγά τις ευωδιές· ξέρει να βρίσκει το άγγιχτο κλαρί.

Ο γερο-Θανάσης το έχει στην καρδιά του. Μια μέρα φαίνεται πως θα το κάμει κεσέμι!² [...]

Z. Παπαντωνίου, *Τα Ψηλά Βουνά* (Κορυφαίοι Έλληνες πεζογράφοι του 20^{ου} αιώνα, Εφημερίδα το Βήμα βιβλιοθήκη) Αθήνα 2012, σσ. 105-107.

1. γκλίτσα: το ραβδί του τσοπάνου

2. κεσέμι ή γκεσέμι: κριάρι ή τράγος που προπορεύεται και οδηγεί το κοπάδι

ΑΡΧΗ 6ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων και όχι πριν τις 17:00.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ